

§ 273

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Fatim Diarran ym. valtuustoaloitteesta koskien lastensuojelun jälkihuollon ikärajan säilyttämistä 25 ikävuodessa Helsingissä

HEL 2023-010486 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Fatim Diarran ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien lastensuojelun jälkihuollon ikärajan säilyttämistä 25 ikävuodessa Helsingissä:

"Aloitteessa esitetään, että Helsinki säilyttää lastensuojelun jälkihuollon ikärajan 25 ikävuodessa vuonna 2020 voimaan tulleen lain mukaisesti. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jakaa huolen jälkihuollon ikärajan laskemisesta. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on sitoutunut noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa lakia ja sen puitteissa toteutettavia linjauksia. Jälkihuollon ikärajamuutoksen myötä valtio vähentää Helsingin rahoitusta 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2024. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että kaupungin talousarviossa 2024 mainitun mukaisesti 23–24-vuotiaille nuorille varmistetaan jälkihuollon tukea vastaavaa sosiaalista tukea. Nuorten sosiaalityön osana jälkihuollon 23-vuotiaana päätäville nuorille tehdään arvio jatkopalvelun tarpeesta ja varmistetaan tarvittavan tuen saaminen.

Huolen ilmaiseminen hallituksen esityksestä

Helsingin kaupunginhallitus on ilmaissut 12.9.2023 lausuntopalveluun jättämässään lausunnossa huolensa koskien hallituksen esitystä jälkihuollon ikärajan laskemista 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jakaa tämän huolen. Lakimuutos ei ole johdonmukainen vuonna 2020 voimaan tulleen lain kanssa ja heikentäisi jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien nuorten asemaa. Nuoret eivät saisi niitä palveluita, joista on palvelutarpeen perusteella jo päätetty. Tämä on myös vastoin luottamuksensuojaperiaatetta, minkä mukaan yksityishenkilöiden tulee pystyä luottamaan viranomaisten toiminnan virheettömyyteen, oikeellisuuteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen.

Kustannusten kasvun hillitseminen on tavoitteena tärkeä. Lakimuutosta esitetään kuitenkin aikana, jolloin ei ole vielä voitu tehdä tarkempaa tarkastelua vuonna 2020 voimaan tulleen lain vaikutuksista. Jälkihuoltoa koskevan yläikärajan laskeminen ei tuota todellisia kustannussääs-

töjä, koska asiakkuudet todennäköisesti siirtyvät nuorten sosiaalityöhön. Jälkihuolto on ennaltaehkäisevää palvelua, jonka yksi keskeinen tehtävä on pyrkiä estämään sosiaalisten ongelmien siirtymistä sukupolvelta seuraavalle. Jälkihuollolla pyritään vaikuttamaan nuoren elämään niin, ettei hänen olisi jälkihuollon lakattua tarvetta siirtyä aikuissosiaalityön asiakkuuteen. Jälkihuolto on osa lastensuojelua ja jälkihuollossa työskentely vaatii erityistä ymmärrystä sijaishuollosta lasten kasvuympäristönä, mitä ei aikuissosiaalityössä välttämättä ole riittävästi.

Kuuden kuukauden siirtymävaihe on lyhyt. Osalla nuorista on erittäin vaikea tilanne, jonka perusteella palvelupäätöksiä on tehty muun muassa ostetuista palveluista vuodeksi eteenpäin. Osalla nuorista tehdyt päätökset ovat voimassa myös siirtymäajan jälkeisenä aikana. Yhtäkkäinen ikärajan muutos tuottaa ongelmia palvelujen järjestämisessä ja nuorten asiakkaiden suunnitelmallisessa sosiaalityössä. Jälkihuoltokäiset nuoret tarvitsevat erityistä tai hyvinkin vahvaa tukea. Jos jälkihuoltovelvoite muutetaan päättymään nuoren täyttäessä 23 vuotta, on vaarana, että etenkin vetäytyvät tai omaehtoisesti asioivat nuoret jäävät palvelujen ulkopuolelle ja syrjäytyvät entisestään.

Vuoden 2024 talousarviokirjauksen mukaisesti jälkihuollon ikärajan laskeminen edellyttää Helsingissä nuorten sosiaalityön palvelujen tarkastelua niin, että varmistetaan jälkihuollon tukea vastaavan sosiaalisen tuen jatkuminen niille 23–24-vuotiaille, jotka ovat olleet jälkihuollon palvelujen piirissä. Nuorten tulee saada jatkossakin tarpeen mukaiset sosiaali- ja terveystyöpalvelut jälkihuollon päättyessä. Tämä tarkoittaa sitä, että nuori saa sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta joko jälkihuollon tai nuorten tiimistä. Helsingin jälkihuollossa on käytettävissä välivuokrattuja asuntoja ja nuorelle tukea sekä ohjausta. Lisäksi Helsingissä on itse tuotettua sosiaaliohjausta, tehostettua ohjausta myös iltaisin ja viikonloppuisin, tuntihintaista ostettua ohjausta ja niihin tarvittaessa liittyviä asumisratkaisuja.

Tuettuun asumiseen sisältyvää sosiaaliohjausta voidaan tarjota nuoren palvelutarpeen ja sosiaalihuoltolain perusteella jatkossa niille alle 25-vuotiaille, joiden lakisääteinen jälkihuolto-oikeus on päättynyt. Lastensuojelulain avustusten sijasta voidaan nuorta tukea ehkäisevällä toimeentulotuella. Nuoren itsenäistymisvarat luovutetaan nuorelle tulevan lain perusteella viimeistään, kun lakisääteinen jälkihuolto päättyy. Lakiesityksen mukaan, jos hyvinvointialue tai kunta on ennen tämän lain voimaantuloa antanut nuorelle päätöksen 12 luvun mukaisesta tukitoimesta, hyvinvointialueen on järjestettävä nuorelle tukitoimi päätöksen mukaisesti. Näin ollen monen nuoren palvelu jatkuu, kuten tälläkin hetkellä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Jälkihuolto on lakisääteinen palvelu lastensuojelun asiakkaina olleille nuorille. Moni nuori tarvitsee monipuolista tukea aikuisuuteen. Jälkihuollon palveluilla tuetaan pitkäaikaisesti nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, kehitystä, kasvua ja itsenäistymistä. Jotta 23 vuotta täyttäneitä jälkihuoltoonuria voidaan tukea jatkossa nuorten sosiaalityössä, on palveluita kehitettävä heidän palvelutarpeidensa mukaan. Mikäli palveluita ei kehitetä vastaamaan 23 vuotta täyttäneiden jälkihuoltoonurien palvelutarpeita, heidän syrjäytymisriskinsä lisääntyy ja heidän mahdollisuutensa itsenäiseen elämään siirtymiseen vaarantuvat."

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Johanna Nuorteva: Korvataan lausunnon kappale 2 seuraavalla:

Aloitteessa esitetään, että Helsinki säilyttää lastensuojelun jälkihuollon ikärajan 25 ikävuodessa vuonna 2020 voimaan tulleen lain mukaisesti. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jakaa huolen jälkihuollon ikärajan laskemisesta. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on sitoutunut noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa lakia ja sen puitteissa toteutettavia linjauksia. Jälkihuollon ikärajamuutoksen myötä valtio vähentää Helsingin rahoitusta 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2024. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että kaupungin talousarviossa 2024 mainitun mukaisesti 23–24-vuotiaille nuorille varmistetaan jälkihuollon tukea vastaavaa sosiaalista tukea. Nuorten sosiaalityön osana jälkihuollon 23-vuotiaana päättävälle nuorille tehdään arvio jatkopalvelun tarpeesta ja varmistetaan tarvittavan tuen saaminen.

Kannattaja: puheenjohtaja Daniel Sazonov

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Johanna Nuortevan vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa lausunnon hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavasti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 09 310 22410
mika.porvari(a)hel.fi

Sari Tuominen, idän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 46700
sari.tuominen(a)hel.fi

Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 09 310 22410
mika.porvari(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 16.08.2023 Diarra Fatim Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja säilytettävä 25:ssä ikävuodessa Helsingin hyvinvointialueella

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Fatim Diarran ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien lastensuojelun jälkihuollon ikärajan säilyttämistä 25 ikävuodessa Helsingissä:

"Aloitteessa esitetään, että Helsinki säilyttää lastensuojelun jälkihuollon ikärajan 25 ikävuodessa vuonna 2020 voimaan tulleen lain mukaisesti. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei kannata esitystä, vaikka jakaa huolen jälkihuollon ikärajan laskemisesta. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on sitoutunut noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa lakia ja sen puitteissa toteutettavia linjauksia. Viranomaisten päätösten tulee perustua aina voimassa olevaan lainsäädäntöön. Mikäli lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa päädytään hallituksen esityksen mukaisesti laskemaan laissa, ei 23 vuotta täyttäneille voida enää tarjota lastensuojelulain mukaisia jälkihuollon palveluita. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että kaupungin talousarviossa 2024 mainitusti 23–25-vuotiaille nuorille varmistetaan jälkihuollon tukea vastaavaa sosiaalista tukea, jos jälkihuollon ikärajaa lasketaan. Tarvittaessa 23 vuotta täyttäneille jälkihuoltoonnuorille järjestetään osana nuorten sosiaalityötä sellaisia sosiaalihuoltolain ja asetusten mukaisia palveluita, joihin rahoitus riittää. Jälkihuollon ikärajamuutoksen myötä valtio vähentää Helsingin rahoitusta 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Huolen ilmaiseminen hallituksen esityksestä

Helsingin kaupunginhallitus on ilmaissut 12.9.2023 lausuntopalveluun jättämässään lausunnossa huolensa koskien hallituksen esitystä jälkihuollon ikärajan laskemista 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jakaa tämän huolen. Lakimuutos ei ole johdonmukainen vuonna 2020 voimaan tulleen lain kanssa ja heikentäisi jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien nuorten asemaa. Nuoret eivät saisi niitä palveluita, joista on palvelutarpeen perusteella jo päätetty. Tämä on myös vastoin luottamuksensuojaperiaatetta, minkä mukaan yksityishenkilöiden tulee pystyä luottamaan viranomaisten toiminnan virheettömyyteen, oikeellisuuteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen.

Kustannusten kasvun hillitseminen on tavoitteena tärkeä. Lakimuutosta esitetään kuitenkin aikana, jolloin ei ole vielä voitu tehdä tarkempaa tarkastelua vuonna 2020 voimaan tulleen lain vaikutuksista. Jälkihuoltoa koskevan yläikärajan laskeminen ei tuota todellisia kustannussäästöjä, koska asiakkuudet todennäköisesti siirtyvät nuorten sosiaalityöhön. Jälkihuolto on ennaltaehkäisevää palvelua, jonka yksi keskeinen tehtävä on pyrkiä estämään sosiaalisten ongelmien siirtymistä sukupolvelta seuraavalle. Jälkihuollolla pyritään vaikuttamaan nuoren elämään niin, ettei hänen olisi jälkihuollon lakattua tarvetta siirtyä aikuissosiaalityön asiakkuuteen. Jälkihuolto on osa lastensuojelua ja jälkihuollossa työskentely vaatii erityistä ymmärrystä sijaishuollosta lasten kasvuympäristönä, mitä ei aikuissosiaalityössä välttämättä ole riittävästi.

Kuuden kuukauden siirtymävaihe on lyhyt. Osalla nuorista on erittäin vaikea tilanne, jonka perusteella palvelupäätöksiä on tehty muun muassa ostetuista palveluista vuodeksi eteenpäin. Osalla nuorista tehdyt päätökset ovat voimassa myös siirtymäajan jälkeisenä aikana. Yhtäkkäinen ikärajan muutos tuottaa ongelmia palvelujen järjestämisessä ja nuorten asiakkaiden suunnitelmallisessa sosiaalityössä. Jälkihuoltokäiset nuoret tarvitsevat erityistä tai hyvinkin vahvaa tukea. Jos jälkihuoltovelvoite muutetaan päättymään nuoren täyttäessä 23 vuotta, on vaarana, että etenkin vetäytyvät tai omaehtoisesti asioivat nuoret jäävät palvelujen ulkopuolelle ja syrjäytyvät entisestään.

Vuoden 2024 talousarviokirjauksen mukaisesti jälkihuollon ikärajan laskeminen edellyttää Helsingissä nuorten sosiaalityön palvelujen tarkastelua niin, että varmistetaan jälkihuollon tukea vastaavan sosiaalisen tuen jatkuminen niille 23–24-vuotiaille, jotka ovat olleet jälkihuollon palvelujen piirissä. Nuorten tulee saada jatkossakin tarpeen mukaiset sosiaali- ja terveystalvet jälkihuollon päättyessä. Tämä tarkoittaa sitä, että nuori saa sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta joko jälkihuollon tai nuorten tiimistä. Helsingin jälkihuollossa on käytettävissä välivuokrattuja asuntoja ja nuorelle tukea sekä ohjausta. Lisäksi Helsingissä on itse tuotettua sosiaaliohjausta, tehostettua ohjausta myös iltaisin ja viikonloppuisin, tuntihintaista ostettua ohjausta ja niihin tarvittaessa liittyviä asumisratkaisuja.

Tuettuun asumiseen sisältyvää sosiaaliohjausta voidaan tarjota nuoren palvelutarpeen ja sosiaalihuoltolain perusteella jatkossa niille alle 25-vuotiaille, joiden lakisääteinen jälkihuolto-oikeus on päättynyt. Lastensuojelulain avustusten sijasta voidaan nuorta tukea ehkäisevällä toimeentulotuella. Nuoren itsenäistymisvarat luovutetaan nuorelle tulevan lain perusteella viimeistään, kun lakisääteinen jälkihuolto päättyy. Lakiesityksen mukaan, jos hyvinvointialue tai kunta on ennen tämän lain voimaantuloa antanut nuorelle päätöksen 12 luvun mukaisesta tukitoimesta, hyvinvointialueen on järjestettävä nuorelle tukitoimi päätöksen

mukaisesti. Näin ollen monen nuoren palvelu jatkuu, kuten tälläkin hetkellä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Jälkihuolto on lakisääteinen palvelu lastensuojelun asiakkaina olleille nuorille. Moni nuori tarvitsee monipuolista tukea aikuisuuteen. Jälkihuollon palveluilla tuetaan pitkäaikaisesti nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, kehitystä, kasvua ja itsenäistymistä. Jotta 23 vuotta täyttäneitä jälkihuoltonuoria voidaan tukea jatkossa nuorten sosiaalityössä, on palveluita kehitettävä heidän palvelutarpeidensa mukaan. Mikäli palveluita ei kehitetä vastaamaan 23 vuotta täyttäneiden jälkihuoltonuorten palvelutarpeita, heidän syrjäytymisriskinsä lisääntyy ja heidän mahdollisuutensa itsenäiseen elämään siirtymiseen vaarantuvat."

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Fatim Diarran ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien lastensuojelun jälkihuollon ikärajan säilyttämistä 25 ikävuodessa Helsingissä.

Lausuntoa on pyydetty 31.12.2023 mennessä.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 09 310 64489

leena.luhtasela(a)hel.fi

Sari Tuominen, idän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 46700

sari.tuominen(a)hel.fi

Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 09 310 22410

mika.porvari(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 16.08.2023 Diarra Fatim Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja säilytettävä 25:ssä ikävuodessa Helsingin hyvinvointialueella

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 12.12.2023 § 257